

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2004-2005

11 januari 2005

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR OPENBARE WERKEN, MOBILITEIT EN ENERGIE

Vraag om uitleg van de heer Eloi Glorieux tot mevrouw Fientje Moerman, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel, over het aanleggen van provisie voor investeringen in flexibele mechanismen om CO₂-reducties te realiseren

Vraag om uitleg van de heer Eloi Glorieux tot de heer Kris Peeters, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over aberraties bij de aansluiting op het elektriciteits- en gasnet

Commissie voor Openbare Werken, Mobiliteit en Energie

Dinsdag 11 januari 2005

Voorzitter: de heer Marc van den Abeelen

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 14.07 uur.*

Vraag om uitleg van de heer Eloi Glorieux tot mevrouw Fientje Moerman, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel, over het aanleggen van provisijs voor investeringen in flexibele mechanismen om CO₂-reducties te realiseren

De voorzitter: Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Glorieux tot mevrouw Moerman, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel, over het aanleggen van provisijs voor investeringen in flexibele mechanismen om CO₂-reducties te realiseren.

De heer Glorieux heeft het woord.

De heer Eloi Glorieux: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega, in regeerakkoorden – zowel het huidige als het vorige, zowel het Vlaamse als het federale – wordt steeds gesteld dat de Kyoto-verplichtingen voor het overgrote deel in eigen land gerealiseerd zullen worden, via binnenlandse maatregelen inzake energiebesparing, rationeel energiegebruik, hernieuwbare energiebronnen, enzovoort.

Op 1 oktober 2004 besliste de Vlaamse Regering om buitenlandse kredieten aan te kopen voor bijna 24 miljoen ton CO₂-equivalenten aan besparende maatregelen. Deze 24 megaton CO₂ dicht bijna de volledige kloof die er volgens het recente voortgangsrapport van het Vlaams klimaatplan nog is

met de Kyoto-doelstelling. De regering is blijkbaar niet van plan met extra binnenlandse maatregelen en interne inspanningen de Kyoto-kloof te dichten, maar wil vooral, via massale investeringen in zogenaamde flexibele mechanismen, in het buitenland projecten uitvoeren.

Ik heb vanochtend gelezen dat de huidige prijs per ton CO₂ 7,7 euro bedraagt, en dat binnenkort een stijging wordt verwacht. Indien we een eerder minimale kostprijs per ton CO₂ van 7 euro aanrekenen, legt de Vlaamse Regering provisijs aan om voor 168 miljoen euro te investeren in buitenlandse projecten.

Nederland heeft al langer ervaring met dit systeem. Hier werd vastgesteld dat dit niet ten goede komt aan Nederlandse bedrijven die actief zijn op het terrein van rationeel energiegebruik, energiebesparingstechnologie en hernieuwbare energietechnologie. De buitenlandse tenders gebeuren via Europese procedures, waardoor onze eigen Vlaamse bedrijven die advies en technologie leveren op het terrein van rationeel energiegebruik hoogst waarschijnlijk naast de projecten zullen grijpen.

Als we de projecten in het buitenland realiseren, zullen onze gezinnen en bedrijven de voordelen van deze projecten – de voordelen van het reduceren van het energieverbruik op een structurele manier – aan hun neus zien voorbijgaan. Hierdoor zou evenwel de energiefactuur van de bedrijven gevoelig kunnen worden verlaagd, en bijgevolg hun competitiviteit worden verhoogd.

Mevrouw de minister, hoe valt de aankoop van deze grote hoeveelheid CO₂-kredieten via de flexibele mechanismen te rijmen met het supplementariteitsbeginsel van het Kyoto-protocol? Volgens dit beginsel moet de hoofdmoot van de besparingen

Glorieux

in eigen land gebeuren. Ter aanvulling kan eventueel in het buitenland met flexibele mechanismen worden gewerkt.

Hoeveel en welke projectvoorstellen werden ondertussen ingediend op de tender die werd uitgeschreven door het bevoegdheidsdomein Economie? Worden de projecten voor de aankoop van emissierechten gedekt door een budget op de begroting Economie? Of werd dit op een andere begrotingspost ingeschreven? Op basis van welke criteria zal uiteindelijk worden bepaald welke projectvoorstellen worden aanvaard?

Mevrouw de minister, op welke wijze zult u rekening houden met projecten die ook in andere Europese landen werden ingediend, maar daar een negatieve evaluatie kregen? Zult u bij het investeren in buitenlandse projecten via flexibele mechanismen rekening houden met de ban op kredieten voor nucleaire installaties en grootschalige waterkrachtcentrales, zoals door het Intergovernmental Panel on Climate Change aangebracht? Hoeveel en welke projecten zullen resulteren in een concreet contract? Over welke bedragen gaat het dan?

Mevrouw de minister, steunt u de vraag tot oprichting van een Vlaams klimaatfonds, waarin structurele middelen beschikbaar zijn voor de uitvoering van de Vlaamse Kyoto-doelstellingen? Bent u van mening dat het beter is in Vlaanderen tenders uit te schrijven voor rendabele energiebesparende projecten in onze eigen bedrijven en gebouweninfrastructuur, in plaats van 168 miljoen euro in te schrijven om in het buitenland CO₂-reducerende projecten uit te voeren?

We kunnen bijvoorbeeld een tender uitschrijven om binnen de socialehuisvestingssector een bepaald percentage energie te besparen. Het meest rendabele kostenefficiënte project krijgt dan de tender. Op die manier kunnen we onze eigen bedrijven en expertise gebruiken en zullen in de eerste plaats onze eigen bedrijven en gezinnen ervan genieten.

De voorzitter: Minister Moerman heeft het woord.

Minister Fientje Moerman: Mijnheer de voorzitter, geachte leden, om de reductiedoelstelling op een

kostenefficiënte en maatschappelijk haalbare manier te kunnen realiseren, is aanvullend op de binnenlandse rendabele maatregelen de inzet nodig van de flexibele mechanismen waarin is voorzien in het Kyoto-protocol. Volgens het Vlaamse toewijzingsplan, zoals meegedeeld aan de Europese Commissie, zou de reductiekloof in 2010 6,371 megaton CO₂-equivalenten bedragen. Binnen de Taskforce Klimaatbeleid zijn twee werkgroepen actief die zich onafhankelijk buigen over enerzijds de bijkomende interne reductiemaatregelen en anderzijds de flexibele mechanismen.

De opdracht van de werkgroep Bijkomende Interne Maatregelen bestaat erin de maatregelen te identificeren die binnen Vlaanderen kunnen worden genomen om een bijkomende emissiereductie te realiseren. Dit gaat van de inschatting van de verschillende maatregelen die in het voortgangsrapport – VORA – 2004 van het Vlaams klimaatbeleidsplan opgenomen zijn en waaraan nog geen reductiepotentieel werd toegekend, het doorrekenen van de impact van maatregelen voorzien in het Vlaams regeerakkoord, over het in rekening brengen van het potentieel van de federale reductiemaatregelen die volgens het lastenverdelingsakkoord ten goede zullen komen van de gewesten, tot de identificatie van bijkomende maatregelen en/of het aanscherpen van bestaande maatregelen uitgaande van de eigen ervaring of op basis van de klimaatplannen van andere landen.

Deze denksporen worden ook doorlopen in het kader van de opstelling van het tweede Vlaams klimaatplan. Op deze manier werd een bijkomend reductiepotentieel van 1,585 tot 2,029 megaton CO₂-equivalenten geïdentificeerd. Er wordt continu door de werkgroep verder onderzocht welke bijkomende interne maatregelen emissiereductie kunnen bewerkstelligen.

De resterende beleidskloof, namelijk 4,342 tot 4,786 megaton CO₂-equivalenten, zal met behulp van flexibiliteitsmechanismen moeten worden ingevuld. De Vlaamse Regering heeft op 1 oktober 2004 beslist om, aanvullend op de interne reductiemaatregelen, tegen eind 2012 de nodige emissiekredieten aan te kopen. Dit was eveneens een van de nodige voorwaarden voor de goedkeuring door de Europese Commissie van het globale toewijzingsplan 2005-2007.

U vroeg hoeveel en welke projectvoorstellen er op de tender, uitgeschreven door het bevoegdheidsdo-

Moerman

mein Economie, zijn binnengekomen. De oproep werd gelanceerd op 23 september 2004 als een wedstrijdformule. Het gaat bijgevolg niet om een tender of een openbare aanbesteding. De voorwaarden zijn vastgelegd in een ministerieel besluit van 9 november 2004. De indieningstermijn van de oproep voor CDM/JI-projecten – Clean Development Mechanisms/Joint Implementation – liep tot 4 januari 2005. Er werden dertien projectvoorstellen ingediend, waarvan negen CDM-projecten. Nu wordt onderzocht of ze in aanmerking komen voor begeleiding naar definitieve indiening.

Het is de bedoeling om de projecten, die op basis van de wedstrijdformule worden geselecteerd, te begeleiden naar definitieve realisatie en eventueel aankoop door het Vlaamse Gewest van de emissierechten uit de betreffende projecten in de mate dat er budgettaire ruimte is en de projecten aan de formele en inhoudelijke criteria voldoen.

Tijdens de vergadering van de Vlaamse Regering van 1 oktober 2004 werd beslist om op de begroting 2005 onder 'economisch overheidsinstrumentarium' in een provisioneel krediet te voorzien voor de aankoop van emissiekredieten en later een beslissing te nemen over het bedrag en de wijze waarop dit kan worden ingezet. Er werd eveneens beslist om op termijn een passend financieringsmechanisme op te richten voor de financiering van de projectgebonden mechanismen en bijkomende interne maatregelen met betrekking tot de reductie van broeikasgassen.

De ingediende projectvoorstellen zullen in eerste instantie worden onderzocht door een technisch comité, dat zal bestaan uit vertegenwoordigers uit de beleidsdomeinen Economie, Energie en Leefmilieu. Ze worden onderzocht op de volledigheid, de tijdigheid en de ontvankelijkheid. Een project is ontvankelijk indien voldaan is aan de volgende voorwaarden, overeenkomstig artikel 8 van het ministerieel besluit van 9 november 2004.

In de eerste plaats moet het project in een opstartfase zitten en op het moment van indienen van het projectvoorstel mag er nog geen emissiereductie gerealiseerd zijn.

Vervolgens mag de projectontwikkelaar of betrokken projectpartner geen schulden hebben bij de overheid of instanties voor sociale verzekeringen.

Een volgende voorwaarde is dat het gastland het Protocol van Kyoto heeft geratificeerd, het projectvoorstel principieel heeft goedgekeurd of de intentie heeft dat te doen en bevestigt dat het CDM-project kadert binnen zijn duurzame ontwikkelingsobjectieven en tevens dat het politieke risico voor de buitenlandse investering en het risico op verlies door aantasting van het eigendomsrecht beperkt zijn.

Tegen het gastland mogen geen internationale sancties zijn uitgevaardigd.

Vervolgens moet het project betrekking hebben op een van de volgende technologieën: duurzame energie uit hernieuwbare energiebronnen, energie-efficiëntie maatregelen, brandstofomschakeling of de omschakeling van CO₂-intensieve brandstoffen naar brandstoffen met een lagere CO₂-uitstoot en reducties van de uitstoot van andere broeikasgassen in de industriële sector.

Een volgende voorwaarde betreft de emissiereductie van broeikasgassen. Het project moet resulteren in een emissiereductie van een gas, opgelijst in annex A van het Protocol van Kyoto. Er moet voldaan zijn aan het additionaliteitsprincipe in vergelijking met het referentiescenario en de emissiereducties moeten reëel en blijvend zijn.

Andere voorwaarde is dat er geen significant negatieve milieu-impact is voor milieuaspecten die niet gerelateerd zijn aan het broeikasgaseffect. Het project mag geen negatieve impact hebben op socio-culturele aspecten.

Nog een voorwaarde is de financieel-economische duurzaamheid. Dat betekent dat er een positief perspectief is op de continuïteit van de onderneming en dat de financiële capaciteit van de onderneming in goede verhouding staat tot de projectomvang en de benodigde investeringen.

Andere voorwaarde is dat aan het additionaliteitsprincipe is voldaan op technologisch vlak, en dit is van toepassing op gastlanden die niet tot annex B van het Protocol van Kyoto behoren. Laatste voorwaarde is dat er aan het additionaliteitsprincipe is voldaan op financieel vlak, en dit is ook van toepassing op gastlanden die niet tot annex B van het Protocol van Kyoto behoren.

De ontvankelijke projecten worden door het technisch comité onderzocht aan de hand van een aan-

Moerman

tal beoordelingscriteria overeenkomstig artikel 9 van het ministerieel besluit van 9 november 2004. Het gewicht van de criteria wordt bepaald door een wegingscoëfficiënt. Ik heb daarvan een schema bij me dat ik aan het betrokken lid zal overmaken.

Een eerste beoordelingscriterium is het inschatten van het risico inzake het al dan niet succesvol doorlopen van het volledige traject. De wegingscoëfficiënt is 0,25. Een tweede beoordelingscriterium is de positieve bijdrage van het project aan duurzame ontwikkeling, met opnieuw een wegingscoëfficiënt van 0,25. Een laatste criterium is de prijs van de aangeboden emissiekredieten rekening houdende met het aantal geleverde kredieten, en daar geldt een wegingscoëfficiënt van 0,50.

Het technisch comité rangschikt de projectvoorstellen op basis van de beoordelingscriteria en zal deze ter goedkeuring aan mij voorleggen. De selectie van de projecten die kunnen worden begeleid vanwege de consultant, gebeurt volgens de plaats in de rangschikking – in dalende volgorde – te beginnen bij de eerste tot uitputting van het beschikbare budget.

De begeleiding kan pas een aanvang nemen nadat met de projectontwikkelaar is overeengekomen dat aan het Vlaamse Gewest het exclusieve recht wordt verleend om gedurende een periode van negen maanden een aankoopoptie te lichten op alle emissiekredieten die het project genereert. Indien een project waaraan begeleiding werd toegekend aan alle voorwaarden inzake de procedure voor de tweede doorlichting – beschreven in de referentiermen – voldoet, en indien voldoende financiële middelen beschikbaar zijn, zal de optie gelicht worden en een aankoopcontract worden afgesloten.

De projectvoorstellen worden beoordeeld volgens de hierboven vermelde selectiecriteria. Indien geweten is dat een projectvoorstel reeds werd afgekeurd in het kader van een andere buitenlandse oproep, bestaat de mogelijkheid na te gaan om welke redenen dit is gebeurd. Indien de afkeuring gebeurde omwille van redenen die in de lijn liggen van de in deze oproep gebruikte evaluatiemethode, zal door een goede eigen beoordeling dit projectvoorstel ook uit de boot vallen. Indien de afkeuring om andere redenen gebeurde, wordt hiervan akte genomen.

De projecten worden getoetst aan een aantal ontvankelijkheidscriteria uit het MB. Het project heeft betrekking op een van de volgende technologieën: duurzame energie uit hernieuwbare energiebronnen, energie-efficiëntie maatregelen, brandstofomschakeling of de omschakeling van CO₂-intensieve brandstoffen naar brandstoffen met een lagere CO₂-uitstoot, en reducties van de uitstoot van andere broeikasgassen in de industriële sector. Er is geen significant negatieve milieu-impact voor milieuaspecten die niet gerelateerd zijn aan het broeikasgaseffect, en het project heeft geen negatieve impact op socio-culturele aspecten.

Bij de selectie wordt voorkeur gegeven aan projecten inzake hernieuwbare energie en energie-efficiëntie maatregelen. Projecten rond nucleaire installaties en grote waterkrachtcentrales die een negatieve impact kunnen hebben, zullen op deze manier bijzonder weinig tot zelfs geen kans hebben om geselecteerd te worden.

Afhankelijk van het budget dat ter beschikking wordt gesteld voor de definitieve aankoop, worden projecten geselecteerd om een uitgebreider projectdossier in te dienen. Dit dossier wordt in de tweede doorlichting beoordeeld alvorens een definitief contract af te sluiten. Het bedrag dat gekoppeld wordt aan een project, is afhankelijk van de vraagprijs per emissiekrediet. Binnen het kader van de beschikbare middelen van de externe adviesverlener is begeleiding mogelijk van maximaal acht projecten.

Zoals ook aangegeven in de nota aan de leden van de Vlaamse Regering ter voorbereiding van de vergadering van 1 oktober 2004, zal de strategie van de oproep aangevuld moeten worden met het instappen in een bestaand klimaatfonds, aangevuld met bilaterale akkoorden of met de oprichting van een eigen klimaatfonds. Binnen de administratie Milieu-, Natuur-, Land- en Waterbeheer is reeds gestart met een studie naar het huidige potentieel van klimaatfondsen en de mogelijkheid van oprichting van een eigen Vlaams klimaatfonds. Deze studie zal eind juli 2005 afgerond zijn.

Het bedrag van 168 miljoen euro is berekend op de hypothetische invulling van de volledige resterende reductiekloof met behulp van flexibele mechanismen. Zoals reeds vermeld in het antwoord op de voorgaande vraag, zal in de realiteit naast de flexibele mechanismen het pad van de klimaatfondsen

Moerman

ook moeten worden bewandeld teneinde de opgelegde reductiedoelstelling te halen.

Binnen de beleidsdomeinen Economie en Energie worden reeds verschillende maatregelen genomen om energiebesparing in de eigen bedrijven te stimuleren. Ik geef vier voorbeelden: ten eerste de vernieuwde ecologiesteun zowel voor KMO's als voor grote ondernemingen, ten tweede het benchmarkconvenant tussen ondernemingen met een energieverbruik van meer dan 0,5 petajoule – die samen meer dan 74 percent van het industrieverbruik uitmaken –, met het doel de procesinstallaties van de deelnemende bedrijven zo snel mogelijk, maar uiterlijk tegen 2012, blijvend tot de wereldtop in energie-efficiëntie te laten behoren, ten derde het auditconvenant en ten vierde de mogelijkheid tot het opzetten van thematische peterschapsprojecten inzake REG.

De flexibele mechanismen zijn gepland in het Kyoto-protocol, aangezien het ontstaan en de impact van broeikasgassen grensoverschrijdende fenomenen zijn. Het nemen van reductie-initiatieven op internationale schaal is dan ook aangewezen. De flexibele mechanismen laten toe reducties te realiseren in andere landen tegen een lagere kostprijs dan een deel van de reducties via binnenlandse maatregelen. Uitsluitend binnenlandse maatregelen nemen zou de kostprijs voor een regio als het Vlaamse Gewest te hoog laten stijgen in vergelijking met die in andere landen, en dus onze concurrentiepositie en onze competitiviteit aantasten.

De voorzitter: De heer Glorieux heeft het woord.

De heer Eloi Glorieux: Mevrouw de minister, ik zal uw uitvoerig antwoord nogmaals heel nauwgezet nalezen. U zegt dat als u alleen binnenlandse maatregelen neemt, dit de kostprijs om de CO₂-reductiedoelstelling te halen, te hoog zou maken. Er is nog een enorm potentieel aan echt rendabele energiebesparende maatregelen. We moeten niet de laatste gram CO₂ willen uitsparen, want dan zal het inderdaad veel kosten. Meer investeren in totale projecten die meer CO₂-besparing opleveren, is veel efficiënter.

Elk rapport toont duidelijk aan dat we nog een enorme achterstand hebben. We verbruiken veel meer energie dan onze buurlanden, zowel per BNP

als per inwoner. Het Fraunhofer-instituut wees erop dat we de Kyoto-doelstelling zouden realiseren, alleen al door onze energie-efficiëntie op het niveau van onze buurlanden te brengen. We mogen dus niet te gemakkelijk naar de flexibele mechanismen in het buitenland grijpen. We moeten aandacht blijven hebben voor de realisatie van ons eigen potentieel. Niet alleen wie verbruikt en vervuult, moet zelf inspanningen leveren, maar het heeft ook positieve neveneffecten voor onze eigen industrie en onze eigen gezinnen.

Ik hoop dat de buitenlandse projecten die worden uitgekozen, een absolute CO₂-reductie realiseren. In het benchmarkconvenant is van zo'n absolute CO₂-reductie geen sprake. Mevrouw de minister, de criteria die u hebt opgesomd, lijken tamelijk stringent. Ik hoop dat ze worden toegepast.

De voorzitter: Minister Moerman heeft het woord.

Minister Fientje Moerman: Uit mijn antwoord blijkt duidelijk dat de Vlaamse Regering een evenwicht tussen de twee nastreeft, en daarbij rekening houdt met de ecologische en de economische aspecten en met het maatschappelijk draagvlak.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Eloi Glorieux tot de heer Kris Peeters, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over aberraties bij de aansluiting op het elektriciteits- en gasnet

De voorzitter: Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Glorieux tot de heer Peeters, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over aberraties bij de aansluiting op het elektriciteits- en gasnet.

De heer Glorieux heeft het woord.

De heer Eloi Glorieux: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, sinds de vrijmaking van de energiemarkt bestaat er in theorie een scheiding tussen de producenten, de beheerders van het transportnet, de beheerders van het distributienet en de leveranciers van elektriciteit en gas. In theo-

Glorieux

rie zou er ook een vrije concurrentie moeten zijn in deze verschillende segmenten, maar dat is eigenlijk niet het geval. Voor de klanten zou het mogelijk moeten zijn te kiezen voor de meest sociale, klantvriendelijke en ecologische dienstverlening. In de praktijk is enkel de verkoop van elektriciteit en gas opengesteld voor concurrentie, en zelfs hier kunnen we vraagtekens plaatsen bij de vrijgemaakte markt.

In België zijn er ongeveer 25 netbeheerders voor elektriciteit en/of gas. Test-Aankoop maakte onlangs een vergelijking tussen de verschillende tarieven die worden gehanteerd voor de aansluiting van stroom en gas. Aan elke netbeheerder werd een bestek gevraagd voor een nieuwe aansluiting op elektriciteit en gas. Het ging steeds om dezelfde vraag: een aansluiting met graafwerken over een lengte van 1,7 meter op de openbare weg en 10,3 meter op privé-terrein, de plaatsing van alle kabels, leidingen en meters en de verbinding met de eigen installatie in de woning.

Uit de resultaten van de enquête van Test-Aankoop blijkt dat sommige netbeheerders de werken geheel of gedeeltelijk overlaten aan de klant. Doorgaans moet de klant zelf de graafwerken verrichten. Als een bejaard koppel wil overschakelen op gas, moet het zelf de greppel graven.

De kosten voor de aansluiting van elektriciteit en aardgas verschillen sterk tussen de gemeenten. Aangezien de consumenten met handen en voeten gebonden zijn aan de netbeheerder die aan hun gemeente is toegewezen, wordt het gelijkheidsbeginsel geschonden. Je zal maar in een gemeente wonen waar hoge distributie- of aansluitingskosten worden aangerekend.

Test-Aankoop stelde vast dat het gemiddelde bedrag voor een aardgas aansluiting in ons land 410 euro bedraagt, maar dat een zuivere intercommunale gemiddeld 121 euro aanrekenen en een gemengde intercommunale gemiddeld maar liefst 454 euro. Bij de zuivere intercommunale Interelectra is de gasaansluiting zelfs volledig gratis. Er is dus een enorm verschil tussen het landelijke gemiddelde van 410 euro, de 121 euro van de zuivere intercommunales en de 454 euro van de gemengde intercommunales.

Voor elektriciteit bedraagt de kostprijs voor een aansluiting bij de zuivere intercommunales gemiddeld 561 euro, terwijl een aansluiting bij de gemengde intercommunales gemiddeld 781 euro kost. Ook hier is er een niet gering verschil van 220 euro.

Test-Aankoop deed ook een enquête bij haar leden die bezig waren met een bouwproject en een aanvraag hadden ingediend voor een aansluiting voor elektriciteit en eventueel aardgas. Hoewel de aansluiting een zaak is voor de netbeheerder, hebben vier intercommunales tegen de klant gezegd de vraag te richten aan de stroomleverancier. Iemand was voor zijn stroomlevering automatisch klant geworden van Electrabel, omdat de gemengde intercommunale van dat gebied alle gegevens van de nieuwe aansluiting aan de ex-monopoliehouder had doorgegeven, terwijl het gezin al een overeenkomst had gesloten met een nieuwe stroomleverancier.

Mijnheer de minister, aangezien de consument gebonden is aan de netbeheerder die aan zijn gemeente werd toegewezen, en bijgevolg geen vrije keuze heeft, is het niet aanvaardbaar dat dergelijke grote prijsverschillen blijven bestaan voor de aansluiting op het elektriciteits- en aardgasnet.

Mijnheer de minister, bent u het met deze stelling eens? Bent u bereid overleg te plegen met de federale overheid, opdat de CREG als regulator de tarieven van de netbeheerders aan een grondige controle onderwerpt?

Welke andere maatregelen kunt u nemen om de aberraties bij de aansluiting van elektriciteits- of gasleidingen ongedaan te maken?

De voorzitter: De heer Peumans heeft het woord.

De heer Jan Peumans: Mijnheer de voorzitter, ik wil eerst een bedenking maken bij de stelling van de heer Glorieux dat de consumenten met handen en voeten gebonden zijn aan de netbeheerder. Tot nader order is de distributie van stroom de bevoegdheid van de gemeenten, en de gemeenteraad beslist tot welke intercommunale wordt toegetreden.

Ik was indertijd voorzitter van Pligas, een Limburgse gemengde intercommunale met Electrabel en de gemeenten en de provincie als aandeelhouders. Toen het contract was afgelopen en er con-

Peumans

currentie mogelijk werd – wat uniek is in Vlaanderen, want alle gemeentebesturen blijven met het grootste plezier in bed met Electrabel –, kon Electrabel plots alle aansluitingen 25 percent goedkoper doen. Mijnheer de minister, ik kan u, indien u dit wenst, de lastenboeken bezorgen. Electrabel kon alles goedkoper doen en dezelfde dienstverlening verzekeren.

Het valt duidelijk op dat er een groot verschil is tussen een zuivere en een gemengde intercommunale. In de gemengde intercommunales hebben de gemeenten blijkbaar niks te zeggen, en in de zuivere intercommunales wel. Ik begrijp niet dat bij een gemengde intercommunale de prijs voor dezelfde gasaansluiting als bij een zuivere intercommunale 200 percent duurder is. Voor elektriciteit is de aansluiting 220 euro duurder.

Als we de energierekening van elektriciteit bekijken, merken we dat er allerlei heffingen zijn. Als laatste zou er de Elia-heffing bijkomen, maar hierover wordt de discussie nog volop gevoerd.

We moeten ook eens naar de kostprijs kijken. Ik las vorige week in Trends dat van de holdings in België Electrabel in 2004 de grootste winst heeft gemaakt. Onze stroom is veel te duur, en de gemengde intercommunales zijn een aanhangsel van Electrabel, waarbij op kosten van de inwoners veel te veel wordt aangerekend voor diensten die een zuivere intercommunale veel goedkoper kan leveren. Ik sluit me dus volledig aan bij de uiteenzetting van de heer Glorieux. Mijnheer de minister, het is alleen de vraag of u, gelet op de bevoegdheidsverdeling, hierop veel impact hebt.

In de discussie moeten we eindelijk eens over de kostprijs van elektriciteit spreken en niet enkel over de verkoopprijs. Tot nader order is het grootste deel van de elektriciteit, ik denk 70 percent, nog altijd afkomstig van Electrabel.

De voorzitter: De heer Martens heeft het woord.

De heer Bart Martens: Mijnheer de voorzitter, ik sluit me aan bij de vorige sprekers, zeker bij de statements van de heer Peumans.

We moeten ervoor zorgen dat er een goede benchmarking is van de verschillende kosten die distri-

butionetbeheerders aanrekenen. Als er te grote verschillen zijn, is het aan de onafhankelijke regulator om die in kaart te brengen.

We kunnen de prijzen voor energie niet drukken als we geen werk maken van het doorbreken van het monopolie van Electrabel. Ik heb in de commissie al meermaals verwezen naar de studie die in opdracht van de CREG werd gemaakt en waaruit blijkt dat de vermeende hoge stroomprijzen – want de prijzen bij ons liggen niet zoveel hoger dan in andere landen – veel te maken hebben met de monopoliewinsten die Electrabel casht. In de studie werd berekend dat Electrabel de voorbije jaren een winstmarge van 22 percent heeft genomen. In onze buurlanden is dit gemiddeld iets minder dan 6 percent.

Deze winstmarge leidt tot extra hoge stroomprijzen waaraan we niets hebben, want de winsten worden hoofdzakelijk gedraineerd naar de Suez-holding, die er in Parijs waarschijnlijk leuke dingen mee doet, maar waar de Vlaamse en de Belgische economie niets aan hebben.

Ik pleit er nogmaals voor na te gaan hoe dat monopolie op de productie van elektriciteit kan worden aangepakt. In de telecomsector wordt een bepaalde operator aangemerkt als een ‘significant market power’ waar maatregelen tegen moeten worden genomen op een moment dat hij meer dan 25 percent aandeel in de markt heeft. Hier hebben we te maken met een speler die ongeveer 80 percent van de productiecapaciteit in ons land in handen heeft. Op die manier wordt het nooit mogelijk een neerwaartse druk op de prijzen te zetten door de vrije concurrentie te laten spelen tussen de verschillende concurrenten en bestaat de liberalisering enkel op papier.

Het moet een opdracht zijn niet alleen voor de Vlaamse Regering maar ook voor de federale regering, en een punt dat eventueel op het Overlegcomité zou moeten worden aangekaart, na te gaan hoe het monopolie van Electrabel verder kan worden doorbroken en hoe de verschillende aanbevelingen die hieromtrent zijn geformuleerd in de studie van London Economics, in opdracht van de CREG, zullen worden opgevolgd. De federale overheid heeft al maatregelen genomen inzake virtuele veiling van capaciteit, inzake verhoging van interconnectiecapaciteit met Frankrijk enzovoort. De studie van London Economics en de studie van

Martens

Deloitte hebben uitgewezen dat het ontoereikend is om een vrijemarktwerking mogelijk te maken en een neerwaartse druk op de prijzen te kunnen uitoefenen. We moeten veel verder gaan. De Vlaamse en federale overheid zullen dat dossier ter harte moeten nemen.

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Kris Peeters: Mijnheer de voorzitter, geachte leden, ik hoop dat we dit jaar, net zoals in 2004, goed kunnen samenwerken. Ik ga graag in op al uw vragen en suggesties. In de beleidsnota Energie heb ik zelf gewezen op de problematiek van de kostprijs van de elektriciteit, en zeker het quasi-monopolie op de elektriciteitsmarkt van Electrabel. Dit is een belangrijk element in de liberalisering in de elektriciteitsmarkt. Elke klant kan zijn leverancier vrij kiezen, maar wat de productie betreft, hebben we te maken met een heel ander kader. U weet dat de Vlaamse overheid hiervoor niet bevoegd is. Het is niet de eerste keer dat u mij aanmoedigt om niet alleen daar de nodige acties voor te ondernemen, maar zeker ten aanzien van de federale overheid meer dan in het verleden duidelijke taal te spreken. Ik zal hier zeker in de loop van het komende jaar gebruik van maken en voel me gesteund door deze commissie in dit debat.

Ik kom tot de vragen van de heer Glorieux, die een groot expert is in deze materie. U weet dat het netbeheer een monopolie is, maar echter een gereguleerd monopolie. Dit betekent dat de consument geen mogelijkheid heeft om zich op een elektriciteits- of aardgasnet van zijn keuze aan te sluiten, maar dat anderzijds ook de tarieven waartegen deze aansluiting en het gebruik ervan mogelijk zijn, streng worden gereguleerd.

U hebt terecht verwezen naar de CREG, die toezicht houdt op de nettarieven en de tarieven van de aansluitingen op het net. Het toezicht vermijdt dat de monopoliehouder misbruik zou maken van zijn positie of geen stimulansen zou hebben om zijn kosten te drukken.

U mag me tegenspreken als ik zeg dat de CREG de reputatie heeft om zeer streng te zijn in haar beoordeling, zodat zeker niet moet worden gevreesd voor een lakse houding inzake kostenbeheersing of te hoge aanrekeningen aan de consument. Maar

van elk concreet dossier dat u hebt en dat het tegendeel bewijst, wil ik graag kennis nemen en ik zal er de nodige acties voor ondernemen.

Ik verwijs naar de oorsprong van de situatie waar we ons nu in bevinden. Als gevolg van de wetgeving en de strategie van de CREG worden de tarieven daarom niet vastgelegd op het gemiddelde niveau dat zou resulteren uit een aanvaardbare globale winstmarge voor heel Vlaanderen of heel België, zoals vroeger het geval was, maar wordt elke netbeheerder individueel afgerekend op zijn billijke winstmarge. Dit heeft tot gevolg dat de distributietarieven en ook de aansluittarieven niet meer overal gelijk zijn, maar naargelang de werkelijk te dragen kosten of te presteren inspanningen inzake investeringen, per netbeheerder verschillen.

Mijnheer Glorieux, u bent niet de eerste en zult zeker niet de laatste zijn die hierbij vragen en kritiek heeft. Hierbij ontstaat een gevoel van ongelijkheid, maar dit is de ultieme consequentie van een verdoorgedreven kostenreductie tot op het niveau van een gelijke billijke winst voor elke netbeheerder. De verschillen in kosten kunnen inderdaad aanzienlijk zijn, zelfs voor dezelfde werkzaamheden, naargelang de omstandigheden.

Anderzijds wordt, teneinde ten minste per netbeheerder een uniforme tarifiering mogelijk te maken, per werkzaamheid steeds dezelfde kost aangerekend bij eenzelfde netbeheerder. Per uitzondering kan, bijvoorbeeld bij een uitbreiding van een net, een andere kost worden aangerekend, maar dan kan men in feite ook niet meer spreken van eenzelfde werkzaamheid. Het is bekend dat Interelectra momenteel grote uitbreidingsinvesteringen doet en tijdens deze uitbreidingswerken dus ook goedkope aansluitingen kan realiseren.

Het is hoe dan ook de bevoegdheid van het directiecomité van de CREG om toe te zien op de distributietarieven. Als zou blijken dat de CREG zich onvoldoende of onoordeelkundig kwijt van de haar toebedeelde verantwoordelijkheid, zal ik niet nalaten de vertegenwoordiger van het Vlaamse Gewest in de algemene raad van de CREG opdracht te geven om het directiecomité terzake te ondervragen. Vanzelfsprekend dient een dergelijke tussenkomst te gebeuren met eerbied voor het bestuurlijk evenwicht tussen regio en federatie en in afwachting van een voortzetting van de staatshervorming.

Peeters

Ik wil nog even verwijzen naar de in de beleidsnota Energie ingenomen uitgangspunten. Daarin heb ik gezegd dat ‘we moeten nagaan of de tussengemeentelijke samenwerkingsverbanden voor het beheer van het distributienet voor elektriciteit en aardgas niet vatbaar zijn voor vereenvoudiging’ en dat we moeten nadenken ‘over het nut van of de nood aan een meer samenhangend en meer eenvormig beleid inzake tarieven’. Ik heb het zorgvuldig geformuleerd omdat ik weet hoe gevoelig het een en ander ligt.

Uw vraag toont nog eens aan dat er heel wat vragen zijn en dat deze situatie als een ongelijkheid wordt ervaren door de mensen. Ik zal niet nalaten, zeker wanneer u met concrete voorstellen en dossiers komt, in de loop van dit jaar de nodige stappen te zetten om wat in mijn beleidsnota staat, te realiseren. Ik heb dit met enige voorzichtigheid geschreven omdat ik heb geleerd dat we heel omzichtig moeten omspringen met de gemeentelijke autonomie omdat we vrij snel worden teruggefloeden. Dat is terecht want het gemeentelijk niveau is een heel belangrijk niveau in onze democratie.

De voorzitter: De heer Glorieux heeft het woord.

De heer Eloi Glorieux: Mijnheer de minister, ik dank u voor het uitgebreide antwoord. Het klopt dat de gemeente moet beslissen welke distributienetbeheerder er wordt gekozen. Het is echter niet normaal dat de kostprijzen zoveel van elkaar verschillen. In de discussie over de privatisering van De Post werd gesteld dat een postzegel in een bepaald gebied niet duurder mag zijn dan in een ander omdat de postbode in landelijke gebieden soms een paar honderd meter moet stappen van de ene brievenbus naar de andere, terwijl in stedelijke gebieden de brievenbussen naast elkaar staan. Hetzelfde principe geldt hier. Het gaat om een basisdienstverlening aan de bevolking waarvoor een gelijke prijs moet worden aangerekend.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 14.57 uur.*

HANDELINGEN

De handelingen zijn het woordelijk verslag van de plenaire vergaderingen en van de in openbare commissievergaderingen gehouden interpellaties en vragen om uitleg.

Ze worden in twee edities uitgegeven:

- de eerste, met witte kaft, bevat de handelingen van de plenaire vergaderingen;
- de tweede, met witte kaft en met bovenaan links de letter C met een chronologisch volgnummer, de vermelding van de commissie met het volgnummer van de vergadering per commissie, bevat de handelingen van de in openbare commissievergaderingen gehouden interpellaties en vragen om uitleg. Per commissie en per vergadering wordt een editie van de handelingen uitgegeven.

FIN : Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting
SFIN : Subcommissie voor Financiën en Begroting
BRU : Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand
BIN : Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Bestuurszaken, Institutionele en Bestuurlijke Hervorming en Decreetevaluatie
WON : Commissie voor Wonen, Stedelijk Beleid, Inburgering en Gelijke Kansen
BUI : Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en Toerisme
OND : Commissie voor Onderwijs, Vorming, Wetenschap en Innovatie
CUL : Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media
WEL : Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin
ECO : Commissie voor Economie, Werk en Sociale Economie
SWAP: Subcommissie voor Wapenhandel
LEE : Commissie voor Leefmilieu en Natuur, Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid en Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed
SLAN: Subcommissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid
OPE : Commissie voor Openbare Werken, Mobiliteit en Energie

